

Politiseringen av fokuserande händelser över tre samhälleliga arenor

Jenny Lindholm

The politicization of focusing events in three societal arenas

Any society meets a constant flow of threats, crises and disasters. The combination of intense media reporting and worried citizens creates a negative stress that the political system must handle. Emotions are central to the distribution of attention and especially negative feelings tend to focus the attention on specific issues or scapegoating. The aim of this article is to analyze both the emotional and the cognitive reactions to different types of disasters with a varying magnitude and origin. Three arenas are included: citizens' reactions (experimental laboratory study, N=30), the media discourse (content analysis, N=320 articles), and the political discussion in the Parliament (N=132 speeches). The results show strong negative emotional reactions among citizens, and a focus on attribution of responsibility in the media. Nevertheless, the discussion in the parliament shows a use of positive emotions, as well as an absence of blame attribution.

Introduktion

”A focusing event is the tree that we heard fall, not the hundreds that we didn’t.” (Goss 2001: 8)

Varje dag inträffar en oändlig mängd händelser som tävlar om uppmärksamhet. På ett individuellt plan fungerar begränsade resurser och begränsad förmåga att ta in information som ett filter. Även i den samhälleliga debatten finns det en begränsning gällande antalet sakfrågor som får synlighet i medier och som tas upp till diskussion på den politiska arenan. Vad är det som resulterar i att vissa händelser blir verkligen starkt fokuserande, medan andra bleknar bort utan starkare intryck?

Jenny Lindholm är verksam vid Statskunskap med masskommunikation, Fakulteten för samhällsvetenskaper och ekonomi, Åbo Akademi.
E-mail: jenny.lindholm@abo.fi

Processen att uppmärksamma ett problem, diskutera och evaluera olika aspekter för att hitta möjliga lösningar handlar om att göra val. I grund och botten är den viktiga frågan alltså hur vi fördelar vår uppmärksamhet, eftersom vi endast kan hantera ett begränsat antal sakfrågor under en viss tid (Jones & Baumgartner 2005: 275). Det finns olika förklaringsmodeller till hur vår uppmärksamhet fördelas. Individer reagerar snabbare på negativa händelser i jämförelse med positiva (t.ex. Soroka 2014: 8–9) och från ett biologiskt perspektiv kan detta förstås som ett evolutionärt drag. Det har varit viktigare att utveckla ett system som ger uppmärksamhet till situationer som framkallar rädsla eller innebär fara (Soroka 2014). Ur ett samhällsvetenskapligt perspektiv är det frågor som är viktiga för en bred allmänhet, frågor som kan kopplas till allvarliga samhälleliga problem, och frågor som får omfattande utrymme i medierna som sedan också får uppmärksamhet på den formella politiska agendan (Wolfe, Jones & Baumgartner 2013: 2). Om dessa kriterier för att bli varse om problem i samhället kombineras, det vill säga negativa händelser som berör en stor grupp människor och som får uppmärksamhet i medier och bland politiker, står vi inför det som vi i vardagligt tal ofta kallar kriser och katastrofer.

När ett samhälle drabbas av en kris eller en katastrof bidrar kombinationen av en intensiv medierapportering och oroade medborgare till att skapa en negativ stress som det politiska systemet och beslutsfattare måste hantera (Brändström & Kuipers 2003; Kreps 1989: 219). Vem är ansvarig? Hur kunde detta inträffa, och vad ska vi göra för att förhindra liknande händelser i framtiden? Ofta har akademiker antagit ett "rationellt" perspektiv för att förstå världen och konstruerat normativa modeller där emotionella reaktioner fått väldigt lite utrymme (se t.ex. Ferry & Kingston 2008), men utmärkande för kriser och katastrofer är också att de väcker starka känslor (Kim & Cameron 2011). Emotioner är centrala för hur vi fördelar vår uppmärksamhet och speciellt negativa känslor tenderar att rikta vår uppmärksamhet mot specifika frågor (Huddy, Feldman, Taber & Lahay 2005; Valentino, Hutchings, Banks & Davis 2008). Om en händelse resulterar i ilska eller rädsla kan detta påverka ansvarsutkrävning och vem som utpekas som syndabock (Brader 2006: 182).

En förståelse av hur kriser kommuniceras och definieras ökar också förståelsen av hurudana händelser som beslutsfattare måste hantera och därför finns det ett behov av fler studier som inkluderar förhållandet mellan olika politiska aktörer, den mediala arenan och medborgare (Boin, 't Hart & Kuipers 2018: 24–25). En kunskapslucka som kan identifieras är att tidigare forskning främst studerat större och mer dramatiska händelser, som terroristattentat (Worrall 1999; Birkland 1997) eller olika naturkatastrofer (Saylor, Cowart, Lipovsky, Jackson & Finch 2003). Dessa händelser är självklart centrala och kan lära oss mycket om krishantering, men i förlängningen har andra typer av kriser försumrats (Deverell 2012). Även mindre kriser och katastrofer, eller kriser som sker inom organisationer, kan påverka medborgare, den allmänna

opinionen eller andra politiska processer (Roux-Dufort 2007). Sammantaget behövs det fler studier som länkar samman de politiska efterverkningarna och lärdomarna, med kritik och ansvarsutkrävande av en händelse (Nohrstedt, Bynander, Parker & 't Hart 2018).

Tre frågor blir centrala då man ser på den samhälleliga politiseringen av en kris eller katastrof. Den första frågan är: vad hände? Inledningsvis definieras händelsen (Olson 2008: 154), och någon form av mening eller ramverk används för att försöka förstå händelsen (Boin med flera 2005: 13). Meningsskapande handlar om att konstruera en orsaksförklaring, eftersom det sällan är helt självklart varför exempelvis en skolskjutning har inträffat. Den mediala rapporteringen om en händelse påverkar medborgare, men även den institutionella uppmärksamheten som en händelse får (Fry 2003: 84). Den initiala förståelsen baserar sig också på de känslor som medborgare upplever. Den andra frågan i politiseringsprocessen handlar om vilka skador som händelsen har resulterat i och vem i samhället som är ansvarig (Olson 2008: 154-155). Ofta diskuteras frågorna utgående från en negativ vinkling, exempelvis för stora skador eller bristfälligt agerande. Den tredje och sista frågan utgår från politiker och beslutsfattare som får ta ställning till vad som ska ske - hur kan vi reda upp den pågående situationen och undvika liknande situationer i framtiden. Den tredje frågan handlar alltså om att hitta lösningar till problem och allokera resurser till dessa. Sammantaget är kriser och katastrofer intressanta eftersom nya frågor och krav lyfts upp till diskussion på olika arenor i samhället tillsammans med ansvarsfrågan (Olson 2008: 155).

Syftet med denna artikel är att studera politiseringen av kriser och katastrofer över tre olika arenor i samhället; medborgar- och mediearenan samt den parlamentariska arenan. För att förstå den politiska debatten och eventuella policyförändringar som efterföljer en kris eller katastrof är det centralt att också ha en förståelse för en bredare, samhällelig uppfattning av händelsen. Forskningsfrågan som artikeln utgår från är den följande: *Hur definieras och politiseras en fokuserande händelse i samhället?*

Artikeln bidrar med ny kunskap genom att inkludera varierande typer av fokuserande händelser. Dels inkluderas såväl större kriser och katastrofer, så kallade starka fokuserande händelser, som mindre, mer regionala kriser som har en svagare grad av fokusering. Dels innefattas händelser med ett varierande ursprung eftersom naturkatastrofer och mänskligt initierade händelser kan se olika ut i ansvarstillskrivning. Hur reagerar medborgare, hur definierar nyhetsmedierna händelsen och hur diskuterar politiker lösningar? På medborgararenan ligger fokus på samspelet mellan emotioner och kognition i en krissituation. Vilka känslor upplever medborgare och vem i samhället tillskrivs ansvar? På mediearenan bidrar den mediala gestaltningen av en händelse starkt till att skapa ett ramverk för hur händelsen definieras och vem som tillskrivs ansvar. I den parlamentariska diskussionen slutligen ligger fokus på lösningar.

Utgångspunkten är här att dessa processer på de tre arenorna kan variera beroende på typen av händelse, dess magnitud och ursprung.

Teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning

Den teoretiska diskussionen inleds med de begreppsdefinitioner som är centrala för artikeln. Teorin om fokuserande händelser är den styrande utgångspunkten för hur kriser och katastrofer uppmärksammar olika samhällliga problem och skapar en förståelse och definition av händelsen, dess ursprung och lösningar. För att kunna studera hur fokuserande händelser påverkar samhällliga och politiska processer kan två olika forskningsinriktningar identifieras. För det första blir det viktigt att studera de emotionella reaktionerna som kriser och katastrofer ger upphov till, eftersom olika känslolägen påverkar exempelvis motivation och informationssökning. De initiala, ofta omedvetna reaktionerna efterföljs av att människor diskuterar problemet med varandra och evaluerar olika lösningar i en komplex interaktion mellan känslor och kognition. Därför lyfter den teoretiska referensramen även fram hur olika samhällliga problem kontextualiseras i medier och i politiska samtal.

BEGREPPSDEFINITIONER

Begreppen kris och katastrof används ibland som synonymer, eller i alla fall som nära besläktade fenomen, trots att det finns skiljelinjer i hur olika akademiska discipliner hanterar begreppen (Boin, 't Hart & Kuipers 2018: 23). Katastrofforskning har i stor utsträckning studerat naturkatastrofer, såsom översvämningar eller jordbävningar, och mänskligt initierade händelser som terrorism eller teknologiska misstag (Saylor, Cowart, Lipovsky, Jackson & Finch 2003: 1623; Kroll-Smith & Couch 1993: 79;80). Fokus har legat på förebyggande åtgärder eller på hur händelserna ska hanteras för att förmildra konsekvenserna (Drabek 1986; Quarantelli 1998). Definitionen av en kris handlar i sin tur om hur samhällets värderingar hotas och är en händelse som utgår från "periods of upheaval and collective stress, disturbing everyday patterns and threatening core values and structures of a social system" (Rosenthal, Boin & Comfort 2001: 6). Förståelsen för hur samhällliga värderingar hotas innebär att kriser utgår från en social konstruktion och att mediernas rapportering blir central (Nord & Strömbäck 2005). Detta betyder att det som uppfattas som ett hot av somliga aktörer lika väl kan ses som en möjlighet av andra aktörer (Boin m.fl. 2018), samt att kriser till stor del handlar om skuldbeläggning eller att söka efter syndabockar (Nord & Strömbäck 2005).

Ett problem med ovannämnda definitionsförsök är att kriser och katastrofer ofta bli *post hoc*-konstruktioner, alltså att forskare väljer att studera de händelser som i slutändan fick stor uppmärksamhet, blev centrala i samhällsdebatten och bidrog till förändringar. En lösning på problemet med

efterhandskonstruktioner av kriser och katastrofer är en definition som istället utgår från vissa på förhand bestämda egenskaper hos händelser (Birkland 1997: 21;22; 2006). En händelse som belyser ett visst samhälleligt problem har inom forskning benämnts som en fokuserande händelse (*focusing event*) (Kingdon 2003: 95). En bred och övergripande definition av begreppet omfattar hur "sudden, unpredictable events ... influence the public policy-making process" (Birkland 1997: 1).¹ Eftersom långt ifrån alla händelser som innehåller dessa ovan nämnda attribut verkligen blir fokuserande, är utgångspunkten istället att dessa händelser är *potentiellt* fokuserande (Birkland 1997: 22). En potentiellt fokuserande händelse är plötslig, ovanlig, medför skada eller olika hot och risker för en stor andel människor och information om händelsen når beslutsfattare och allmänheten samtidigt. En potentiellt fokuserande händelse är inte alltid tillräcklig i sig för att skapa policyförändring, men händelsen kan få perceptionen av tidigare problem att stiga till ytan, eller så kan en fokuserande händelse tillsammans med andra händelser bidra till intrycket av att det existerar ett policyproblem (Kingdon 2003: 98). I likhet med diskussionen om hur förståelsen av en kris är subjektiv kan en fokuserande händelse ses på med positiva ögon så att den erbjuder en möjlighet till förändring, samtidigt som den kan uppfattas som negativ ifall det uppstår en förtroendekris.

EMOTIONER, UPPMÄRKSAMHET OCH FOKUSERANDE HÄNDELSER

De första reaktionerna efter att en fokuserande händelse inträffar är ofta någon form av negativ affekt i kombination med olika känslouttryck som ilska, rädsla eller sorg. Reaktionerna hjälper till att motivera, prioritera och styra vår uppmärksamhet (Neuman, Marcus, Crigler & MacKuen 2007: 12–15). Människans känslsystem bygger dels på omedvetna reaktioner till följd av autonoma processer i hjärnan, och dels på medvetna reaktioner som involverar kognition och emotioner (Barrett 2006; Poels & Dewitte 2006). Affekt syftar till olika grundläggande psykologiska tillstånd som ofta beskrivs med hjälp av två egenskaper; hedonisk valens (njutning/missnöje) och olika grad av intensitet (arousal) (Barrett 2006; Russell 2003). Enkelt uttryckt handlar affekt om att uppleva någon form av positiv eller negativ reaktion. Känslor och emotioner är i sin tur kopplade till personliga mål, tidigare erfarenheter och till vår interaktion med det omgivande samhället och dess kultur och kan definieras som "underlying responses to the perceived relevance of external stimuli" (Brader 2005: 390). Känslouttryck påverkar vårt minne, vår förmåga att resonera och vår uppmärksamhet (Oatley 1999: xviii), och kan därför influera medborgare att exempelvis

1 Liknande tankegångar om att plötsliga och oförutsägbara händelser kan påverka politiska processer går också att finna exempelvis hos Cobb och Elder (1972), och inom teorin om "punctuated equilibrium" (t.ex. Baumgartner, Green-Pedersen & Jones 2006).

lära sig mer om en fråga, kräva förändringar eller distansera sig från ett problem (Atkeson & Maestas 2012; Neuman m.fl. 2007: 15).

Vikten av att inkludera känslornas betydelse i samhällsvetenskaper lyfts fram i teorin om affektiv intelligens (AI) (se t.ex. Altheide 2002; Brader & Valentino 2007; Marcus m.fl. 2000; Marcus m.fl. 2011; Neuman m.fl. 2007). Teorin utgår från kroppens två emotionella system som används för att hantera den information som når oss via våra sinnen, och ger vägledning att lösa de uppgifter som människor ställs inför (Nownes 2017). Övervakningssystemet gör oss uppmärksamma på faror och överraskande moment. Detta system dominerar då vi upplever negativa känslor och vår stressnivå höjs. Om vi upplever ångest leder detta till att vi inte kan lita på våra vanor och tidigare erfarenheter när vi ska fatta beslut. Det andra systemet, dispositionalsystemet, dominerar då en person upplever positiva känslor som entusiasm. I sådana situationer litar personen på rutiner och vanor när politiska beslut fattas (Haidt 2001; Sherman, Gawronski & Trope 2014). Inom teorin om AI lyfter man fram hur olika affektiva bedömningar kan användas som en strategi för att orientera sig i omvärlden, exempelvis när människor röstar i politiska val (MacKuen, Marcus, Neuman & Keele 2007: 2010; Marcus 2013).

Fokuserande händelser resulterar ofta i materiella och fysiska skador och trauman, samt i värsta fall dödsfall, och är till sin natur negativa. Därför kan ett samhälle förvänta sig rädda, upprörda och oroliga medborgare (Jin, Fraustino, & Liu 2016; Coombs & Holladay 2007). Tidigare forskning visar att en emotionell reaktion kan påverka beteenden, exempelvis kan ilska resultera i en ökad motivation att utföra konkreta handlingar (Lerner & Tiedens 2006), medan ångest istället leder till återhållsamhet och en vilja att få mer information (Atkeson & Maestas 2012; Neuman med flera 2007: 15). I en ångestfylld situation kan medierapporteringen om en händelse bli central. Sammanfattningsvis är känslor, och speciellt negativa sådana, centrala för informationssökning, för politiskt deltagande och för policyskapande (Maor 2014; Soroka 2014). Medborgarnas roll i den politiska processen är bland annat att utvärdera beslutsfattare och antingen ge sitt stöd för rådande politik, eller visa sitt missnöje (Lundquist 1992: 221). Ny forskning visar också att medborgares roll i krishantering ökar och att de ofta erbjuder sina resurser eller är villiga att arbeta som volontärer (Waldman, Yumagulova, Mackwani, Benson & Stone 2018). Samhällets medborgare är väl medvetna om olika risker, kriser och katastrofer som hotar, eftersom medier ofta väljer att fokusera på dylika händelser. Förväntningarna på politiker kan kopplas samman med förtroendet för det politiska systemet som minskar till följd av bland annat misskötsel eller tvivelaktiga politiska beslut (Boin & 't Hart 2003: 545). På så sätt finns det en paradox där medborgare dels förväntar sig att de som styr samhället ska se till att vardagen återgår till det normala, och dels kan kriser ses som en möjlighet att åstadkomma förändring.

AGENDASÄTTANDE OCH PROBLEMFÖRMULERING KRING FOKUSERANDE HÄNDELSE

Den redan tidigare konstaterade bristen på tid, energi, kunskap och uppmärksamhet bland olika aktörer i ett samhälle resulterar i uppkomsten av olika agendor, alltså den uppsättning av sakfrågor som prioriteras vid en viss tidpunkt (Princen 2009: 20). Agendasättande är den politiska process som innebär att olika mycket uppmärksamhet, från medierna, allmänheten och politiker, riktas mot specifika sakfrågor. "Agenda setting is not a neutral, objective or rational process. Rather it is the result of a society acting through political and social institutions to define the meanings of problems and the range of acceptable solutions" (Birkland 1997: 11). Ju mer uppmärksamhet en fråga får, desto högre upp på agendan klättrar den.

Fokuserande händelser innehåller många egenskaper som resulterar i att de genast når den mediala agendan. Nyhetsrapportering ökar ifall en händelse är våldsam, ovanlig och dramatisk (Maguire, Weatherby & Mathers 2002). Vidare är fokuserande händelser enligt medielogiken intressanta eftersom de är oväntade, ofta sensationella händelser som innehåller någon form av konflikt (Johansson 2004: 225-226). Medierapporteringen av en händelse har ett samband med medborgares personliga prioriteringar av samhällsproblem (McCombs & Shaw 1991). I en krissituation är det också via medier som såväl beslutsfattare som medborgare får information (Nieminen, Pantti & Söderlind 2009: 15-16; Louw 2010: 194). Forskning visar att fokuserande händelser ofta får mer uppmärksamhet än andra händelser vilket i förlängningen kan innebära ökad institutionell uppmärksamhet och möjliggöra policyförändringar (Cobb & Elder 1972; Fry 2003: 84). Fokuserande händelser skapar svåra förutsättningar för de personer som ska hantera händelsen och beslut fattas under osäkra förhållanden (Boin m.fl. 2018: 24). För politiker och beslutsfattare är det viktigt att hantera olika typer av yttre stress och krav på politiska handlingar (Easton 1965).

I samband med fokuserande händelser handlar agendasättande också om makten över problemformuleringen på den politiska arenan (Dearing & Rogers 1996). Mediernas politiska agendasättande funktion påverkas av olika faktorer såsom vilken typ av fråga rapporteringen berör eller om rapporteringen är positiv eller negativ (Walgrave & Van Aelst 2006). När en mångfacetterad verklighet ska beskrivas lämnas viss information bort, medan annan framhålls, och i denna kommunikationsprocess väljer aktörer att framhäva och fokusera på vissa utvalda gestaltningar (*framing*) (Strömbäck 2000: 216). Centrala frågeställningar rör bland annat varför en händelse ses som ett problem, hur problemet ska lösas, och vem som är skyldig eller har ett ansvar (Birkland 1997: 11). Mediernas beskrivning av katastrofer är en faktor som är kopplad till kognitiva och affektiva processer hos medborgare, med särskild fokus på hur mycket information som medborgarna anser sig behöva (Terpstra, Zaalberg, de Boer &

Botzen 2014). En studie som testade medborgares informationsbehov vid kriser fann att såväl positiv vinkling, i form av fokus på en säkerhetsaspekt, och negativ vinkling, med fokus på en ökad risk för översvämningar, resulterade i ett större informationsbehov (Terpstra m.fl. 2014: 1516). Mediernas rapportering kan förvränga allmänhetens perception av en händelse och förhindra en djupare förståelse av olika samhällsliga problem (Muschert 2007: 65). Detta sker bland annat genom att nyhetsrapporteringen i hög grad fokuserar på dramatiska händelser, vilket underminerar en mer långsiktig och helhetligt analys av olika fenomen, exempelvis i krissituationer som skolskjutningar och terroristattacker (Birkland & Lawrence 2009: 1406). Den sociala konstruktionen av ett problem påverkar i hur stor utsträckning en sakfråga expanderar och influerar samtidigt även vilken utgångspunkt som används för att finna lösningar på ett problem (Birkland 1997: 11).

Därför är det centralt att organisationer och aktörer som hanterar kriser och katastrofer inte enbart fokuserar på en rationell kriskommunikation, utan även inkluderar en förståelse för olika känslouttryck och betydelsen av dessa (Utz, Schultz & Glocka 2013). Det är inte alltid den ursprungliga orsaken till en händelse som är det centrala, utan den samhällsliga förståelse och uppfattningen om hur starkt hot situationen skapar. Att hantera och fatta beslut i en krissituation handlar således förhållandevis litet om inkrementellt eller rationellt beslutsfattande (Boin m.fl. 2018: 24).

SAMMANFATTNING OCH PRECISERADE FRÅGESTÄLLNINGAR

Utgående från den teoretiska referensramen om hur fokuserande händelser påverkar olika arenor i samhället blir en viktig utgångspunkt för denna studie att se på politisering som en bred process som berör såväl medborgare, medier och beslutsfattare. Med begreppet fokuserande händelse förstås händelser som är ovanliga, sker utan förvarning och påverkar ett stort antal människor. Tre steg i processen är intressanta för denna artikel. För det första, olika typer av *känslomässiga reaktioner* på fokuserande händelser, eftersom dessa förväntas påverka medborgares uppfattning om händelsen. De individuella reaktionerna hos medborgare liknar troligtvis de reaktioner som enskilda politiker eller journalister erfar, men de samhällsliga institutionerna erbjuder andra sätt att beskriva, tolka och gestalta händelserna utgående från exempelvis politiska eller ekonomiska motiv. Därför blir medborgararenan central i denna studie som representant för det mer direkta samspelet mellan emotioner och kognition då en person tar del av information om en kris eller katastrof. För det andra, när en händelse har etablerat sig på olika arenor är *definitionen av problemet*, exempelvis i form av ansvarsutkrävande, viktig. Händelsernas gestaltning studeras dels på den mediala och dels på den parlamentariska arenan. Utgående från teorin om agendasättande kan vi förvänta oss att mediernas agenda och gestaltning påverkar politikeragendan och deras gestaltning. Denna

gestaltning påverkar nämligen vilka olika *lösningar på problemet* som uppfattas som möjliga och legitima. De lösningar på problemet som förs fram studeras på den parlamentariska arenan.

Eftersom fokuserande händelser är ett brett begrepp som kan innefatta många olika typer av händelser är det också intressant att se på skillnader i hur *olika typer* av händelser påverkar processerna på de samhälleliga arenorna. Diskussionen om ansvar kan se olika ut ifall en katastrof är mänskligt initierad och utgår från planerat bruk av våld, eller om det är en naturkatastrof. Eftersom tidigare forskning visar att fokus främst har legat på större kriser och katastrofer blir en central utgångspunkt i artikeln att även studera händelser med lägre grad av fokusering.

Tre undersökningar och fyra fall

För att förstå hur fokuserande händelser politiseras inkluderas tre olika arenor i studien, medborgararenan, den mediala arenan och den formella politiska arenan. Medborgararenan studeras empiriskt genom ett laboratorieexperiment där såväl psykofysiologiska reaktioner (omedvetna känslouttryck), självrapporterade känslor samt kognitiva reaktioner hos deltagande personer studeras. Hur reagerar medborgare på fokuserande händelser och vem i samhället tillskrivs ansvar? Den mediala arenans gestaltning av en händelse bidrar starkt till att skapa ett ramverk för hur händelsen definieras och är en viktig källa till information för många olika medlemmar i samhället. Därför studeras den mediala nyhetsgestaltningen genom en kvantitativ innehållsanalys av nyhetstexter under de första två veckorna efter att en fokuserande händelse inträffat. Hanteringen av händelserna på den formella politiska arenan analyseras slutligen genom en kvantitativ innehållsanalys av riksdagsdebatten under de efterföljande nio månaderna efter händelserna. En avvägning som gjorts för att ha möjlighet att inkludera tre olika arenor i samma artikel är att analyserna främst är kvantitativa och statistiska.² De tre arenorna studeras turvis så att material, metod, resultat och slutsatser presenteras skilt för varje studie. I det avslutande kapitlet sammanfattas och speglas studierna mot varandra.

De fokuserande händelser som inkluderas i studierna är valda utgående från en variation i ursprung och omfattning. Samtliga händelser har utspelat sig i Finland och studeras således i en finländsk kontext. Två av händelserna är mänskligt initierade, medan två är naturkatastrofer. Av dessa sammanlagt fyra händelser är två större, nationella kriser, och kan definieras som starkare fokuserande, medan de andra två rör mer regionala kriser med en lägre grad av fokusering. En mer detaljerad diskussion om hur graden av fokusering kan

2 Mer ingående och konkreta exempel från medierapporteringen och riksdagsdebatten återfinns i Lindholm (2016).

mätas formuleras i Lindholm (2016). De valda händelserna är skolskjutningen i tätorten Jokela 2007, Annandagsstormen 2011, vattenkrisen i staden Nokia 2006 samt översvämningar i landskapet Österbotten 2012 (Figur 1). Nedan följer en kortfattad presentation av händelserna.

Figur 1. Val av fall utgående från fokuseringsgrad och ursprung

		Ursprung	
		Mänskligt initierad	Naturkatastrof
Omfattning	Starkare fokusering	Skolskjutning	Annandagsstormen
	Svagare fokusering	Vattenkris	Översvämningar

STARKARE FOKUSERANDE HÄNDELSE, MÄNSKLIGT INITIERAD: SKOLSKJUTNINGEN I JOKELA 2007

Skolskjutningen vid Jokela skolcentrum (högstadié- och gymnasieskola) inträffade i november 2007 när en studerande på skolan sköt ihjäl nio personer inklusive sig själv. Detta var den första, mer omfattande skolskjutningen i Finland, vilket betyder att händelsen kan klassas som väldigt ovanlig och överraskande. Antalet döda är också högt i en finländsk jämförelse. Skolskjutningen initierade en nationell, samhällelig debatt om vapenlagstiftningen samt ungdomars tillgång till hälsovårdstjänster för mental ohälsa.

SVAGARE FOKUSERANDE HÄNDELSE, MÄNSKLIGT INITIERAD: VATTENKRISEN I NOKIA 2007

Vattenkrisen i Nokia uppstod då avloppsvatten förorenade vattenledningsvattnet i staden Nokia på grund av ett mänskligt misstag. Vattenkrisen påverkade 12 000 invånare och en stor del av befolkningen drabbades av magsjuka och diarré. Hälsovårdsdistriktets undersökning bekräftade att åtminstone en person drabbades av en allvarlig sjukdom, 97 personer fick giardiasmitta, och 21 personer upplevde problem som ledinflammationer och ryggbesvär till följd av det förorenade vattnet. Krisen belyste omfattande konstruktionsproblem i de finländska vattenledningsverken. Händelsen var ovanlig och överraskande, men eftersom de drabbade enbart fanns i Nokia stad kan händelsen klassas som en mer regional kris med lägre fokuseringsgrad.

STARKARE FOKUSERANDE HÄNDELSE, NATURKATASTROF: ANNANDAGSSTORMEN 2011

Stormen som drabbade Finland och de övriga nordiska länderna (stormen Dagmar) under annandagen 2011 var en av de värsta naturkatastroferna som drabbat Finland under 2000-talet. Hundratusentals människor var utan elektricitet i upp till två veckor, och skogsskadorna beräknas till 50–70 miljoner

euro. En person omkom under ett träd som föll ner. Händelsen påverkade stora delar av Finland och klassas därför som en högre grad av fokusering.

SVAGARE FOKUSERANDE HÄNDELSE, NATURKATASTROF: ÖVERSVÄMNINGAR I ÖSTERBOTTEN 2012

I slutet av sommaren 2012 drabbades många byar i Österbotten av översvämningar på grund av häftiga regnfall. Flera vägar fick stängas och hus och andra byggnader skadades. Flera lantbrukares fält blev översvämmade och skörde-skadorna uppgick till 20 miljoner euro. Eftersom översvämningar inträffar i någon form varje år är denna händelse i sig inte lika ovanlig som Annandagsstormen. Däremot var det regionala översvämningssläget i Österbotten mer allvarligt än vanligt och händelsen kan ses som en svagare fokuserande händelse.

Studie 1: Experimentell studie av medborgarreaktioner

METOD OCH MATERIAL

Medborgararenan studerades genom ett kontrollerat laboratorieexperiment ($N = 30$ deltagare). Experimentet byggdes upp med 2×2 faktoriell design utgående från händelsers ursprung (naturkatastrofer och mänskligt initierade händelser) och händelsers styrka (starkare fokuseringsgrad och svagare fokuseringsgrad). Således har studien fyra olika stimuli. Syftet med studien är studera vilka olika emotionella och kognitiva reaktioner som ett stimulus resulterar i. De initiala emotionella reaktionerna som studeras är självrapporterade (exempelvis oro, rädsla) och psykofysiologiska i form av hudkonduktans. De efterföljande kognitiva reaktionerna som studeras är exempelvis ansvarstillskrivning.

Deltagarna rekryterades från ett lokalt vuxenutbildningscenter och var mellan 17 och 74 år gamla (medelvärde 42 år), 53 % var kvinnor och 47 % män. Deltagarna randomiserades³ till de fyra olika grupperna och fick ta del av ett ihopklippt nyhetsinslag om en av de fyra händelserna. Materialet till de fyra inslagen kom från den finländska public service-kanalen YLE:s nyhetsrapportering om händelserna, och stimulusen klipptes ihop så att inslagens konstruktion och längd var så lika varandra som möjligt. Medan testpersonen såg nyhetsinslaget mättes hudkonduktans (*skin conductance level*, SCL), som ger en mer objektiv bild av personens reaktioner (Gruszczynski m.fl. 2013; Renshon, Lee & Tingley 2015). SCL-data samlades in tio gånger i sekunden med omfattningen 0,01 till 40,95 μMho . Data samlades in genom ett UFI MSDCS system, med hjälp

3 Chi-kvadrat test och Kruskal-Wallis icke-parametriska H-test visade inga skillnader mellan grupperna för bakgrundsvariablerna kön, ålder, utbildning, mediekonsumtion samt förtroende för samhälleliga institutioner och aktörer. Randomiseringen hade således lyckats väl.

av två Ag-AgCl elektroder som fästes på personens icke-dominerande hand. Deltagarnas SCL-data standardiserades utgående från personens maximi- och minimivärden för att uppnå jämförbarhet mellan deltagarna. Genast efter att ha sett inslaget fick personen fylla i en enkät gällande de självrapporterade känslorna (sjugradig Likert-skala) och svara på frågor i en strukturerad intervju. De självrapporterade känslorna som inkluderades var sex baskänslor (Brader & Valentino 2007; Huddy m.fl. 2007; Neuman m.fl. 2007): ilska, rädsla, oro, sorg, hopp och glädje. De kognitiva reaktionerna tog fasta på ansvarsutkrävning för viktiga samhälleliga aktörer (utgående från Rothstein 2003), om någon aktör borde göra mer, samt hur orolig personen var för att en liknande händelse kan inträffa igen och drabba släkt eller vänner.

De fyra olika grupperna jämfördes med *post-only*-test (Campbell & Stanley 1963) gällande självrapporterade känslor, psykofysiologiska mätningar i form av SCL samt kognitiva reaktioner i form av en strukturerad intervju. I analyserna används icke-parametriska test eftersom deltagarantalet i varje grupp är lågt ($N = 7$ eller $N = 8$). Eftersom ett lågt N kräver väldigt hög effektstorlek för signifikanta resultat med tillräcklig statistisk styrka (Kraemer & Thiemann 1987; Wilson VanVoorhis & Morgan 2007) används 0,10 som signifikansnivå i de statistiska testen. A priori effektstorleken beräknades till 0,6 (Cohen's d), med en statistisk styrka på 0,81 (se Kraemer & Thiemann 1987).

RESULTAT

Inledningsvis presenteras en deskriptiv tabell över de emotionella reaktioner (Tabell 1) som de fyra grupperna av medborgare upplevde när de tog del av nyhetsklippen om en fokuserande händelse, samt de kognitiva reaktioner som händelserna gav upphov till (Tabell 2). Resultaten presenteras gruppvis (medianvärden) för de fyra olika händelserna.

Skolskjutningen är den händelse som väcker de starkaste självrapporterade känslorna i form av oro och sorg, men även ilska och rädsla. Även bland personer som tagit del av nyhetsmaterial om översvämningen och vattenkrisen är de starkaste känslorna oro och sorg. Den starkaste känslan efter Annandagsstormen är rädsla. Gemensamt för alla fyra händelser är att inga positiva känslor finns starkt representerade. Hudkonduktansen (SCL) representerar här de omedvetna reaktionerna som indikerar att personen upplever någon form av reaktion (positiv eller negativ). En högre nivå av SCL återfinns i de grupper som sett på mänskligt initierade händelser, men på grupp-nivå är SCL inte kopplat till självrapporterade känslor så en högre nivå av SCL resulterar inte i starkare självrapporterade känslor.

Tabell 1. Emotionella reaktioner på fokuserande händelser

	Emotionella reaktioner						SCL (medel)
	Ilkska**	Rädsla**	Oro*	Sorg*	Hopp	Glädje	
Skolskjutningen	4,5	4,5	6,0	6,0	2,0	1,0	41,2
Annandags stormen	1,0	3,5	3,0	3,0	1,5	1,0	31,5
Vattenkrisen	2,0	2,0	3,0	3,0	1,0	1,0	41,2
Översvämningar	3,0	2,0	4,0	4,0	2,0	1,0	37,7

Notera: Självrapporterade känslor (1–7), medianvärde per grupp. SCL (hudkonduktans) medelvärde per grupp. Kruskal-Wallis test, signifikansnivåer: † = $p < 0,10$, * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$.

Av de emotionella reaktionerna är det enbart de negativa känslorna som skiljer sig signifikant mellan olika typer av händelser. Således är förekomsten av positiva känslor och nivån av SCL relativt likadan för olika typer av kriser och katastrofer.

De kognitiva reaktionerna gällande vem i samhället som är ansvarig då det sker en liknande händelse, vem som borde göra mer och hur stark oro man känner för att en liknande händelse kan drabba släkt och vänner, presenteras i Tabell 2. Skolskjutningen är den händelse som skiljer sig från de andra tre händelserna gällande uppfattningen om vem i samhället som är ansvarig då det sker en liknande händelse. I fallet med skolskjutningen lyfts polisen, regering och riksdag fram som aktörer med lika stort ansvar. Den aktör som lyfts fram som ansvarig i de andra typerna av situationer, naturkatastrofer och vattenkrisen, är räddningsverket. I de mer regionala kriserna med högre grad av fokusering lyfts även medborgarnas och mediernas ansvar fram.

Frågan om vem som borde göra mer kan kopplas samman med skuldbeläggning eftersom dessa aktörer inte till fullo uppfyllt sitt ansvar utgående från medborgarnas nuvarande uppfattning. Den allra största skulden läggs på de politiska aktörerna i form av politiska partier, riksdag och regering. Såväl de två naturkatastroferna som skolskjutningen utvärderas på liknande sätt. Den händelse som skiljer sig mest från de andra i frågan om vem som förväntas göra mer är vattenkrisen, där deltagarna i experimentet lägger mer ansvar på medborgarna själva, men även på medier. Oron över att en liknande händelse kan inträffa igen är starkast kring en skolskjutning, men även de två naturkatastroferna skapar viss oro. Gällande hur stark oro för att liknande händelser kan inträffa igen och drabba nära och kära är de två händelserna med starkare grad av fokusering också de händelser som medborgare är mer oroade över.

Tabell 2. Kognitiva reaktioner på fokuserande händelser

		Kognitiva reaktioner			
	<i>Vem är ansvarig då det sker en liknande händelse?*</i>	<i>Vem borde göra mer då det sker en liknande händelse?</i>	<i>Hur oroad är du över att en liknande händelse kan inträffa igen?***</i>	<i>Hur oroad är du över att en liknande händelse kan drabba din släkt och vänner?*</i>	
Skol-skjutningen	Polis (6,0) Regering (6,0) Riksdag (6,0)	Politiska partier (6,0) Regering (5,5) Riksdag (5,5)	5,0	5,5	
Annandags stormen	Räddningsverket (7,0) Polisen (6,5) Försvarsmakten (6,0) Regering (6,0)	Politiska partier (5,0) Riksdag (4,5) Regering (4,5)	3,5	5,0	
Vattenkrisen	Räddningsverk (6,0) Polis (5,0) Medier (5,0) Medborgare (5,0)	Medborgare (5,0) Politiska partier (4,0) Medier (3,0)	2,0	2,0	
Över-svämningar	Räddningsverket (7,0) Medier (6,0) Polis (6,0) Medborgare (6,0)	Regering (6,0) Riksdag (5,0) Politiska partier (5,0)	4,0	3,0	

Notera: Självrapporterade känslor (1–7), medianvärde per grupp. SCL (hudkonduktans) medelvärde per grupp. Kruskal-Wallis test, signifikansnivåer: † = $p < 0,10$, * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$.

Bland de kognitiva reaktionerna finns skillnader i ansvarstillskrivningen för riksdag, regering och medborgare, samt hur oroad man är att något liknande ska inträffa igen eller påverka ens egen bekantskapskrets.

I Tabell 3 presenteras korrelationsanalyser mellan de emotionella och de kognitiva reaktionerna. Ett intressant resultat, som till viss del motsäger teorin om AI, är att inga signifikanta korrelationer mellan känslor och ansvarsvariablerna hittades. Bland de signifikanta resultaten finns en korrelation mellan ilska och förekomsten av andra negativa känslor som sorg, oro och rädsla. Den starkaste korrelationen mellan emotionella och kognitiva reaktioner identifieras mellan en persons oro för att en liknande händelse kan inträffa igen och självrapporterade känslor av rädsla och oro. Samma mönster gäller för frågan om händelsen kan påverka släkt och vänner. Emotionella reaktioner i form av omedvetna reaktioner (SCL) korrelerar med oro samt oro för att händelsen ska inträffa på nytt. På individnivå finns det alltså ett mönster mellan SCL och självrapporterade känslor, något som inte påträffades då vi jämför reaktionerna på gruppnivå mellan händelserna.

Tabell 3. Korrelationer mellan emotionella och kognitiva reaktioner

	Ilska	Rädsla	Oro	Sorg	Hopp	SCL (medel)	Händer igen	Påverka släkt och vänner
Ilska		,346†	,392*	,608**				
Rädsla	,346†		,629**	,515**	,405*		,705**	,664**
Oro	,392*	,626**		,381*		-,396*	,647**	,539**
Sorg	,608**	,515**	,381*		,359†		,434*	
Hopp		,405*		,359†				
Glädje								
SCL			-,396*				-,392*	
Händer igen		,705**	,647**	,434*		-,392*		,710**
Påverka släkt och vänner		,664**	,539**				,710**	

Notera: Spearmans rangkorrelation, † = $p < 0,10$, * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$.

I tabellen förevisas inte de variabler där inga signifikanta korrelationer identifierades. Som exempel återfanns inga korrelationer mellan självrapporterade känslor eller SCL och vem i samhället man anser är ansvarig eller borde göra mer. Inte heller den självrapporterade känslan glädje hade samband med andra emotionella reaktioner eller kognitiva reaktioner.

Sammanfattningsvis är de emotionella medborgarreaktionerna starkt negativa; sorg, oro men också ilska och rädsla är återkommande för de olika typerna av händelser. De kognitiva reaktionerna påvisar hur medborgarna sätter ett stort ansvar på de politiska aktörerna, oavsett om händelsen är mänskligt initierad eller inträffar till följd av en naturkatastrof. I mindre och mer regionala kriser lyfts det personliga ansvaret hos medborgare fram. Samband som lyfts fram av tidigare forskning, exempelvis att ilska leder till större benägenhet att leta syndabockar, syns inte i korrelationerna mellan emotionella och kognitiva reaktioner. Däremot leder rädsla och oro medan man tar del av ett nyhetsinlägg även till en större oro för att en liknande händelse kan inträffa igen eller påverka släkt och vänner.

Studie 2: Den initiala mediala rapporteringen om fokuserande händelser

MATERIAL OCH METOD

En kris- eller katastrofsituation är ofta komplex, och användningen av olika typer av gestaltningar i medierapporteringen kan underlätta förståelsen av händelsen. Den mediala arenan studeras genom en kvantitativ innehållsanalys av den textmässiga medierapporteringen i den största finländska dagstidningen

Helsingin Sanomat (HS). Alla nyhetstexter, ledare samt insändare som berörde de fyra händelserna under de två första veckorna efter att händelserna inträffat inkluderas i studien ($N = 320$). Insändare och ledare inkluderades eftersom de representerar en central kommunikationskanal mellan medborgare och politiska aktörer och tillåter direkt systemkritik och skuldbeläggning, en central demokratisk funktion som Pantti och Wahl-Jorgensen (2011: 118) benämner ”disaster citizenship”. Materialet samlades in från HS tryckta version, som finns tillgänglig online (www.hs.fi/paivanlehti). På grund av HS starka position i det finländska samhället⁴ kan tidningen ses som den främsta samhälleliga granskaren, vakthunden och agendasättaren (Lounasmeri 2013: 385).

De variabler som analyseras är rapporteringens omfattning, nyhetsgestaltningar (*framing*) och skuldbeläggning. Nyhetsgestaltningar studeras utgående från Semetkos och Valkenburgs (2000) kodschema som lyfter fram ansvarstillskrivning (attribution of responsibility), mänsklig vinkling (human interest), ekonomi, moral och konflikt. Skuldbeläggning analyserades med utgångspunkt i tidigare forskning (Atkeson & Maestas 2012) som studerat skuld i efterdyningarna av orkanen Katrina. Skuldbeläggning kan vara såväl implicit (i form av ton eller ledande påståenden) som explicit (direkta uttalanden). I detta material noterades explicita skuldbeläggningar som lyfter fram en aktörs ansvar för det inträffade. Ett inter-reliabilitetstest⁵ på ett slumpmässigt draget material om 30 nyhetstexter utfördes med en lägsta överensstämmelse på 0,93 för nyhetsgestaltningen och 0,80 för skuldbeläggning.

RESULTAT

Sett till omfattningen av antalet texter som publiceras under de första två veckorna syns en klar skiljelinje mellan skolskjutningen (186 artiklar) och de andra tre händelserna (17–84 artiklar). De två händelserna med starkare fokuseringsgrad, skolskjutningen och stormen, är som förväntat de händelser som får större medieuppmärksamhet. Inledningsvis presenteras förekomsten av olika nyhetsgestaltningar under medierapporteringens två första två veckor (Tabell 4). I de studerade texterna är den vanligaste typen av gestaltning ansvarstillskrivning. De båda naturkatastroferna och vattenkrisen presenteras i en majoritet (60–80 %) av texterna utgående från en diskussion om ansvar, medan ungefär hälften av texterna om skolskjutningen lyfter fram ansvarsgestaltningen. Medierapporteringen om kriser och katastrofer har ofta också en mänsklig vinkling, vilket är allra vanligast förekommande i fallet med skolskjutningen

4 Helsingin Sanomat är den största tidningen i Finland med 849 000 läsare dagligen under den studerade tidsperioden (2007–2013). Den näst största tidningen, *Aamulehti*, hade 281 000 dagliga läsare. Helsingin Sanomat är en politiskt obunden tidning.

5 Holstis inter-reliabilitetsformel (IR) användes där $IR = 2M / (N_1 + N_2)$. M representerar antalet överensstämmelser mellan kodarna, N_1 är det totala antalet kodningsbeslut för kodare 1 och N_2 är det totala antalet kodningsbeslut för kodare 2.

(61 %). Exempel på en mänsklig vinkling är texter som lyfter fram hur personer drabbats av händelsen och som appellerar till känslor av empati eller medlidande. Skolskjutningen är den händelse som i större utsträckning än de tre andra presenteras utgående från en moraldiskussion, där exempelvis religiösa aktörer intervjuas, medan naturkatastroferna och vattenkrisen istället gestaltas genom en diskussion om ekonomiska konsekvenser.

Tabell 4. Förekomsten av olika nyhetsgestaltningar i medierapporteringen (%)

	Ansvar	Mänsklig vinkling	Konflikt	Moral	Ekonomi	N
Skolskjutningen	54	61	22	34	9	186
Annandagsstormen	71	43	37	11	37	84
Vattenkrisen	82	39	21	12	24	33
Översvämningar	61	29	6	-	29	17

Notera: en artikel kan innehålla flera olika gestaltningar. Procentraderna summeras således inte till 100 %. Exempelvis: värdet 54 % för ansvars-gestaltning i skolskjutningsmaterialet betyder att 54 % av de 186 artiklarna innehöll ansvars-gestaltning.

I nyhetsrapporteringen om skolskjutningen förekom kritik och skuldbeläggning i 34 texter (17,5 %) och i rapporteringen om vattenkrisen i 17 fall (50 %). Annandagsstormens rapportering lyfte fram skuld i 30 artiklar (34,5 %), medan enbart en artikel om översvämningarna tog upp denna form av kritik. Tabell 5 lyfter fram hur förekomsten av skuldbeläggning varierar i relation till de olika nyhetsgestaltningarna. Det vanligaste förekommande mönstret är att ungefär 30 % av artiklarna innehåller någon form av skuldbeläggning bland gestaltningar av ansvarstillskrivning, moral, ekonomiska konsekvenser och mänsklig vinkling. Den nyhetsgestaltning som i störst utsträckning förekommer tillsammans med skuldbeläggning är konfliktgestaltningen (63 %).

Tabell 5. Artiklarnas nyhetsgestaltning samt förekomsten av skuldbeläggning

Skuldbeläggning	Nyhetsgestaltningar				
	Ansvarstillskrivning***	Mänsklig vinkling†	Konflikt***	Moral†	Ekonomi**
ja	67 (34 %)	45 (26,8 %)	51 (63 %)	23 (29,9 %)	21 (35 %)
nej	130 (66 %)	123 (73,2 %)	30 (37 %)	54 (70,1 %)	39 (65 %)

Notera: † = $p < 0,10$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$ (chi-kvadrattest). Antalet texter innehållande en viss gestaltning redovisas (N = 335), samt ifall skuldbeläggning förekommer eller inte bland dessa artiklar, Chi-kvadrattest utförd på korstabuleringar mellan "förekomst av nyhetsgestaltningstypen" i artikel (ja/nej) och förekomst av "skuldbeläggning" (ja/nej).

För att undersöka vilka olika nyhetsgestaltningar och skuldbeläggningar som används tillsammans i rapporteringen utfördes en två-steps klusteranalys. Algoritmen för autoklusteranalyser visade att en modell med tre kluster var den bästa lösningen⁶. I Tabell 6 presenteras de tre kluster som identifierades i analysen. För varje kluster presenteras även den procentuella fördelningen av artiklar som tillhör de fyra olika händelserna.

SKULDBELÄGGNING, MEN MED MÅNGA OLIKA INFALLSVINKLAR

Kluster 1 innehåller artiklar som lyfter fram många olika infallsvinklar i rapporteringen, som ansvar, en mänsklig vinkling och moral. Detta kluster är också det enda klustret som innehåller en konfliktvinkling, samt det kluster som har den högsta andelen rapportering kring ansvarstillskrivning och en mänsklig infallsvinkel. I texterna förekommer skuldbeläggning i relativt hög grad (cirka 40 %). Kluster 1 består till 61 % av nyhetstexter om skolskjutningen. Annandagsstormen står för cirka 28 % av texterna. De två händelser med lägre grad av fokusering representeras enbart i 9 % (vattenkrisen) respektive 2 % av texterna.

MORALFRÅGOR

Kluster 2 representeras av kombinationen texter som lyfter fram moral och en mänsklig infallsvinkel, och antalet artiklar där skuldbeläggning förekommer är väldigt låg (cirka 5 %). Även i klustret som lyfter fram moralfrågor är det texter om skolskjutningen i Jokela som dominerar (cirka 70 %), följt av Annandagsstormen (cirka 15 %) och Översvämningarna (10 %). Vattenkrisen har en mycket låg andel av de texter som representeras av kluster 2, endast 5 %.

EKONOMIFRÅGOR

I det tredje klustret återfinns texter som lyfter fram ekonomiska aspekter, men som även fokuserar på ansvarstillskrivning. Skuldbeläggning förekommer i ungefär 13 % av fallen. En något större spridning mellan de fyra olika händelserna finns här, men skolskjutningen har även här den högsta andelen (45 %). Annandagsstormen (32 %) och vattenkrisen (20 %) är också relativt väl representerade. Översvämningarna står för cirka 3 %.

6 Klusteranalysen skapades utifrån klusterkriteriet Schwarz's BIC och klusterdistansmättet logaritmerad sannolikhet (*log-likelihood*). 59 artiklar placerades i ett outlier-kluster.

Tabell 6. Tre kluster av artiklar gällande nyhetsgestaltning och skuldbeläggning

Nyhetsgestaltning	Kluster 1 (N = 98)	Kluster 2 (N = 103)	Kluster 3 (N = 60)	N
<i>Ekonomi</i>			20 (33 %)	60
<i>Ansvar</i>	98 (100 %)		60 (100 %)	195
<i>Mänsklig</i>	85 (87 %)	60 (58 %)		167
<i>Konflikt</i>	46 (47 %)			79
<i>Moral</i>	28 (29 %)	27 (26 %)		77
<i>Skuldbeläggning</i>	38 (39 %)	5 (5 %)	8 (13 %)	72

Sammanfattningsvis finns det skillnader i mediernas rapportering om olika typer av kriser och katastrofer. Som väntat är det de större händelserna som får mer utrymme i nationell medierapportering. De nyhetsgestaltningar som används lyfter ofta fram ansvarstillskrivning. De skillnader mellan händelserna som kan identifieras är dels hur rapporteringen om skolskjutningen skiljer sig från de andra händelserna, med fokus på moral och en mänsklig vinkling. Naturkatastroferna och vattenkrisen diskuteras i sin tur även utgående från ekonomiska ramverk. Skuldbeläggningen i medierapporteringen är starkt kopplad till användningen av konfliktramverk, men skuldbeläggning förekommer också i texter som utgår från många olika infallsvinklar.

Studie 3: Riksdagsdebatten under de efterföljande nio månaderna

MATERIAL OCH METOD

Den formella politiska arenan analyserades genom en kvantitativ innehållsanalys av den parlamentariska debatten i riksdagens plenum under de efterföljande nio månaderna efter att de fyra händelserna hade inträffat. Alla debattinlägg som nämner händelsen inkluderades. Transkriberade dokument från plenum finns tillgängliga via www.riksdagen.fi, och genom en sökning identifierades 16 plenum som nämner skolskjutningen, 11 som nämner Annandagsstormen och nio var för vattenkrisen och översvämningarna vilket sammanlagt handlar om 132 debattinlägg. Syftet med studien var att se om det förekommer skillnader i hur olika typer av kriser och katastrofer politiseras på den parlamentariska arenan.

De aspekter som analyseras är debattinläggens gestaltning, skuldbeläggning, användningen av olika känslor samt vilka olika förslag till åtgärder som förs fram. Kodschemat för gestaltning och skuldbeläggning är det samma som används i studie 2 (Semetko & Valkenburg 2000; Atkeson & Maestas 2012). De känslouttryck som analyseras kodades utgående från tidigare forskning om affektiv politisk kommunikation (se t.ex. Brader & Valentino 2007; Huddy m.fl. 2007; Neuman m.fl. 2007) och referenser till ilska, rädsla, sorg, hopp och

medkänsla noterades. Diskussionen om vilka lösningar som är möjliga utgår bland annat från vad som definieras som problemet och förslag till åtgärder (Birkland & Warnement 2014; Roggeband & Vliegenthart 2007: 529). I den initiala kodningen noterades förslag till lösningar, och därefter företogs en omkodning till mer generella kategorier för att kunna jämföra händelserna. Ett inter-reliabilitetstest utgående från Holstis formel på ett randomiserat urval av 15 debattinlägg gav en lägsta överensstämmelse på 0,85 för gestaltningen, 0,9 för känslouttryck och total överensstämmelse (1,0) gällande skuldbeläggning.

RESULTAT

Resultatet från den kvantitativa innehållsanalysen av de 132 debattinlägg som framfördes i plenum under de nio efterföljande månaderna efter att en kris eller katastrof inträffat påvisar såväl likheter som skillnader i hanteringen av händelserna. Inledningsvis presenteras de gestaltningar som identifierades i debattinläggen utgående från samma kodschema som användes i studien av medierapportering. En jämförelse mellan medierapporteringen och riksdagsdebatten företas i slutdiskussionen. Debatten i plenum fokuserar i väldigt stor utsträckning på ansvarstillskrivning (Tabell 7). Ungefär 90 % av inläggen hänvisar till någon form av ansvar i debatten om stormen, översvämningarna och vattenkrisen. För skolskjutningen är andelen något lägre (66 %), men ansvar är fortsättningsvis den mest dominerande kategorin. Liknande skillnader mellan de fyra olika händelserna återfinns också i fokus på ekonomiska frågor, där endast cirka 30 % av inläggen om skolskjutningen lyfter fram ekonomiska aspekter, medan en majoritet av debattinläggen om de tre övriga händelserna diskuterar ekonomi i någon form.

Tabell 7. Förekomsten av olika gestaltningar i riksdagsdebatten under de efterföljande nio månaderna (%)

	Ansvar	Mänsklig vinkling	Konflikt	Moral	Ekonomi	N
Skolskjutningen	66	42	13	15	29	55
Annandags stormen	89	43	29	-	64	14
Vattenkrisen	89	9	3	-	57	35
Översvämningar	89	21	11	-	82	28

Notera: ett debattinlägg kan innehålla flera olika gestaltningar. Procentraderna summeras således inte till 100 %. Exempelvis: värdet 66 % för ansvarsgestaltning i skolskjutningsmaterialet betyder att 66 % av de 55 debattinläggen innehöll ansvarsgestaltning.

Andra skillnader är att den mänskliga vinklingen i riksdagsanförandena är mera vanligt förekommande då större och mer omfattande händelser diskuteras, som skolskjutningen och annandagsstormen. Sett till antalet inlägg per händelse är skillnaderna inte märkbart stora mellan händelserna. De mindre regionala kriserna lyfts fram i ungefär 30 inlägg, medan skolskjutningen diskuteras i 55 inlägg. En förklaring till det låga antalet inlägg om Annandagsstormen är att den inträffade under riksdagens vinteruppehåll, och därför hade en väsentlig del av den politiska diskussionen redan förts i andra kanaler när riksdagen återupptog sitt arbete.

Förekomsten av olika känslouttryck i riksdagsdebatten (Tabell 8) är relativt låg, speciellt andelen inlägg som uttrycker negativa känslor som ilska och rädsla, och inga stora skillnader mellan olika typer av händelser kan identifieras. Den största skillnaden syns i hur sorg och medkänsla uttrycks, där skolskjutningen är den händelse som gav upphov till inlägg som uttrycker dessa känslor. Detta är i sig förstäligt eftersom händelsen resulterade i en hög döds-siffra i en finländsk kontext. Anmärkningsvärt är att användningen av positiva känslor i form av hopp och stolthet över hur händelsen har hanterats är högre än användningen av negativa uttryck.

Tabell 8. Förekomsten av olika känslouttryck i riksdagsdebatten

	Ilska	Rädsla	Sorg	Hopp	Medkänsla	N
Skol-skjutningen	1	4	12	7	16	55
Annandags stormen	3	2	-	3	3	14
Vattenkrisen	-	1	2	5	2	35
Över-svämningar	5	2	1	1	7	28

Notera: Antalet inlägg redovisas och ett debattinlägg kan innehålla flera olika känslouttryck. Kategorin hopp innehåller referenser till stolthet, exempelvis positiva uttryck över hur olika aktörer har hanterat händelsen.

Förekomsten av känslouttryck i de olika gestaltningar som debattinläggen använder sig av presenteras i Tabell 9. En ansvarsgestaltning förekommer med alla de olika typer av känslouttryck som studeras, men främst i samband med medkänsla. Även en mänsklig vinkling används tillsammans med många olika typer av känslor, men det är sorg och medkänsla som dominerar. I samband med ett ekonomiskt ramverk lyfts ilska och medkänsla fram.

Tabell 9. Användningen av känslouttryck per gestaltning

	Rädsla	Ilkska	Sorg	Hopp	Medkänsla	N
Ansvar	7 (7 %)	9 (9 %)	9 (9 %)	5 (5 %)	23 (22 %)	104
Mänsklig vinkling	4 (11 %)	5 (13 %)	15 (40 %)	5 (13 %)	23 (61 %)	38
Konflikt	–	6 (40 %)	–	2 (13 %)	4 (27 %)	15
Moral	–	–	4 (50 %)	1 (13 %)	5 (63 %)	8
Ekonomi	2 (3 %)	8 (12 %)	3 (4 %)	4 (6 %)	14 (21 %)	68

Notera: Antalet inlägg redovisas och ett debattinlägg kan innehålla flera olika känslouttryck. Kategorin hopp innehåller referenser till stolthet, exempelvis positiva uttryck över hur olika aktörer har hanterat händelsen.

De lösningar som förs fram kan grupperas enligt fem olika övergripande teman: 1) Lösningar som rör ekonomi och förespråkar ekonomisk hjälp eller ekonomiska insatser för att hantera problemet; 2) lösningar som lyfter fram policyförändring; 3) inlägg som förespråkar mer forskning eller ett behov av utredningar kring händelsen; 4) inlägg som kräver en förbättring i kriskommunikationen; 5) inlägg som lyfter fram bredare samhällsliga förändringar. Bland alla debattinlägg om skolskjutningen i Jokela lyfts ekonomiska lösningar fram i 25 % av inläggen, och policyförändringar i 13 %. Skolskjutningen är den enda händelse som diskuteras utgående från att en del av lösningen är bredare samhällsliga förändringar av attityder och värderingar (11 %). Den andra mänskligt initierade krisen, vattenkrisen, diskuteras i 34 % av inläggen utgående från ekonomiska lösningar, och i 26 % av inläggen efterlyses en förbättrad kriskommunikation. Annandagsstormen är den händelse där debatten i stor utsträckning lyfter fram forskning och fler utredningar (43 %), men också policyförändringar (21 %) och en förbättrad kriskommunikation (21 %). Översvämningarna diskuteras övergripande utgående från en ekonomisk lösning (57 %) och mer forskning (36 %).

Sammanfattningsvis är riksdagsdebatten om kriser och katastrofer relativt likartad, oavsett om händelsen är en nationell kris eller en mer regional händelse. De vanligast förekommande ramverken är ansvarstillskrivning och en ekonomisk diskussion. En intressant avvikelser från tidigare forskning är att skuldbeläggning förekommer väldigt litet, detta syns även i en låg användning av ett konfliktramverk. Användningen av känslouttryck i debatten är överraskande låg och den rationalitet som ofta eftersträvas verkar existera, även om föremålet för debatt är känsloladdade händelser.

Diskussion och konklusioner

Kriser och katastrofer efterföljs av en annorlunda inramning än vardagspolitik. Ett samhällsklimat som tillåter politisk förändring, söker svar på svåra frågor samt innehåller starka känslor och en diskussion om ansvar. Hur definieras och politiseras en fokuserande händelser på olika arenor i samhället? Denna artikel

tog avstamp i en bred förståelse av hur kriser och katastrofer påverkar samhället. En negativ händelse efterföljs ofta av oroade medborgare som kräver någon form av åtgärder, och utgående från mediernas uppgift i samhället – att granska makthavarna – kan vi förvänta oss en nyhetsrapportering som letar efter syndabocker och misstag. Dessa förutsättningar legitimerar och närmast kräver reaktioner på den formella politiska arenan. Eller som Kingdon (2003: 165) säger, det öppnas ”a window of opportunity”. Utvärderingen av makthavare i krissituationer skiljer sig ändå från vardagliga politiska ärenden, eftersom vi inte i lika stor utsträckning kan förlita oss på politiska positioner när en farlig eller hotfull situation ska hanteras.

I slutdiskussionen vill jag belysa eventuella skillnader mellan hur olika typer av fokuserande händelser förstås och definieras på olika arenor i samhället. Tyngdpunkten ligger dels på de emotionella och kognitiva reaktionerna på olika arenor i form av gestaltning och ansvarstillskrivning, och dels på samspelet mellan dessa. Vilka typer av känsloreaktioner har medborgare och hur ser deras förståelse av ansvar ut? Hur definieras händelserna på den mediala arenan och den parlamentariska arenan utgående från gestaltningar, skuldbeläggning och möjliga lösningar. Det material som ligger till stöd för slutdiskussionen utgår från de tre delstudierna där störst fokus på de emotionella reaktionerna återfinns i studien om medborgare, medan fokus på gestaltning och ansvarstillskrivning framhålls i studierna om medierapporteringen och den politiska debatten i riksdagen.

De initiala emotionella reaktionerna som följer av en fokuserande händelse är starkt negativa – medborgare upplever oro, sorg och rädsla, och händelser som upplevs som mer farliga och som potentiella hot mot nära och kära är händelser med en starkare grad av fokusering. Ur ett biologiskt perspektiv är detta vad vi kan förvänta oss; det är farans omfattning som får oss att reagera (Soroka 2014) och inte exempelvis om det är en människa eller ett naturfenomen som står bakom händelsen. De efterföljande kognitiva reaktionerna hos medborgare, exempelvis i form av vem som *borde göra mer* i liknande situationer, påvisar en förväntan om att politiska aktörer ska ta sitt ansvar och att det finns utrymme för förbättring. Men medborgarna lyfter även fram hur ett stort ansvar ligger hos dem själva, speciellt då det handlar om mindre kriser och katastrofer som hanteras på regional nivå. Detta visar hur känslor inte underminerar de kognitiva reaktionerna efter en fokuserande händelse. I motsats till en tidigare uppfattning om hur känslor och rationalitet är varandras motsatser, och hur det eftersträvansvärda snarast är det senare, visar ny forskning på hur en förståelse av känslor leder till rationellt politiskt beteende, vilket bidrar till en bättre förståelse av mänsklig aktivitet, inklusive politik (Brader 2005; MacKuen, Marcus, Neuman & Keele 2007; 2010; Marcus 2013). Samspelet mellan emotion och kognition påvisas i studien av medborgarreaktioner exempelvis i kopplingen mellan de omedvetna reaktionerna i form av hudkonduktans (SCL)

och oron för att en liknande händelse ska inträffa igen. I motsats till utgångspunkterna i teorin om affektiv intelligens (AI) visar denna studie att de självrapporterade känslorna inte har ett samband med ansvarsutkrävande, vilket är överraskande. I riksdagsdebatten däremot syns samspelet i de inlägg där olika känslouttryck korrelerar med användningen av bestämda gestaltningar. Ilska är kopplat till konflikter medan en mänsklig vinkling ofta innehåller referenser till sorg, hopp eller medkänsla.

De emotionella reaktionerna på den formella politiska arenan är nedtonade i jämförelse med hur starkt medborgare reagerar, och fokus flyttas från de negativa känslorna till mer positiva känslor i form av hopp och solidaritet. Analysen av riksdagsdebatten påvisar en debatt nästan helt utan skuldbeläggning, och konfliktgestaltningen används sparsamt. Den parlamentariska oppositionen tar inte tillfället i akt att i en krissituation lyfta fram regeringens misslyckanden. En av förklaringarna kan vara att alla händelserna inträffar i mitten av en mandatperiod och således blir ingen av händelserna en valfråga. En annan möjlig förklaring ligger i den finländska politiska kulturen med konsensusbyggande samt i förekomsten av en majoritetsregering i de studerade debatterna. Därför vore det intressant för fortsatt forskning att studera hur samma händelse diskuteras i olika politiska system, ett möjligt fall skulle vara Annandagsstormen som härjade i stora delar av Norden. Resultatet visar ändå hur det i svåra situationer, där hela nationen ifrågasätter hur något som detta kan inträffa, finns utrymme för empati som sträcker sig över politiska preferenser.

Definitionen eller politiseringen av händelserna i medierapporteringen och i riksdagsdebatten är relativt liknande. Såväl i medierna som i parlamentet är det diskussionen om ansvar som är mest central efter en fokuserande händelse. Skillnaderna är att medierna i högre grad även diskuterar frågor om skuldbeläggning och moral samt använder sig av en affektiv mänsklig vinkling, medan fokus på den formella politiska arenan gäller framförallt en ekonomisk dimension. Dessa skillnader i användning av olika ramverk kan bero på att medierna och politikerna har olika uppgifter där den mediala diskussionen kan vara bredare med fokus på kritisk granskning, medan den politiska diskussionen ska resultera i konkreta policyförändringar och lagförslag.

Avslutningsvis vill jag lyfta fram diskussionen om skillnader mellan olika typer av händelser. Styrkan hos händelserna delas i denna artikel in i starkare och svagare grad av fokusering. De starkare fokuserande händelserna kan här närmast beskrivas som nationella kriser, medan de svagare fokuserande händelserna i sin tur är regionala kriser. Som bland andra Deverell (2012) poängterat har den senare typen av händelser försumrats inom krisforskning, även om dessa händelser också har potential att påverka den politiska debatten. Som inledningsvis poängterades är det de händelser som har en starkare grad av

fokusering som också väcker starkare känslor. Även i medierapporteringen syns ett starkt fokus på dessa händelser. Skolskjutningen är den händelse som mest skiljer sig från de tre andra händelserna till sin natur och kan ses som en oförståelig kris (Boin, McConnell & 't Hart 2008: 19), vilket leder till att aktörer har större möjlighet att definiera och diskutera händelsen utgående från egna värderingar. På den formella politiska arenan får händelserna ändå relativt likadan behandling, så att även mindre regionala kriser diskuteras under flera plenum i riksdagen. Det betyder att trots att en svagare fokuserande händelse inte får lika stort utrymme i nyhetsmedierna, ses händelsen ändå som en allvarlig samhällelig fråga som oroar medborgare (Wolfe, Jones & Baumgartner 2013), vilket uppmärksammas på den formella politiska arenan.

När medborgarna får frågan om vem i samhället som är ansvarig då det sker kriser och katastrofer, fördelas ansvaret inte enbart till politiska ledare, utan också till medborgarna själva. Trots att fokuserande händelser politiseras i en komplex debatt om ansvar, gestaltning och lösningar, handlar fokuserande händelser också till stor del om sårbarhet och ett samhälle som möter känslor av sorg, oro och rädsla. En viktig balansgång blir sökandet av syndabockar och förmedlandet av att situationen kan lösas. Därför skapar interaktionen mellan olika samhälleliga arenor en central utgångspunkt för en djupare förståelse av fokuserande händelser.

Referenser

- Altheide, David L., 2002. *Creating Fear. News and the Construction of Crisis*. New York: Aldine de Gruyter.
- Atkeson, Lonna Rae & Cherie D. Maestas, 2012. *Catastrophic Politics: How Extraordinary Events Redefine Perceptions of Government*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Barrett, Lisa Feldman, 2006. "Solving the Emotion Paradox: Categorization and the Experience of Emotion", *Personality and Social Psychology Review* 10(1): 20–46.
- Baumgartner, Frank R., Christoffer Green-Pedersen & Bryan D. Jones, 2006. "Comparative Studies of Policy Agendas", *Journal of European Public Policy* 13(7), s 959–974.
- Birkland, Thomas A. & Regina G. Lawrence, 2009. "Media Framing and Policy Change After Columbine", *American Behavioral Scientist* 52(10): 1405–1425.
- Birkland, Thomas A., 1997. *After Disaster. Agenda Setting, Public Policy, and Focusing Events*. Washington, D.C.: Georgetown University Press.
- Birkland, Thomas A., 2006. *Lessons of Disaster: Policy Change After Catastrophic Events*. Washington, D.C.: Georgetown University Press.
- Boin, Arjen & Paul 't Hart, 2003. "Public Leadership in Times of Crises: Mission Impossible?", *Public Administration Review* 63(5): 544–553.
- Boin, Arjen, Paul 't Hart & Sanneke Kuipers, 2018. "The crisis Approach", s 23–28 i Rodríguez, Havidán, Donner, William & Trainor, Joseph. E. (red.), *Handbook of Disaster Research*. Cham: Springer.

- Brader, Ted & Nicholas A. Valentino, 2007. "Identities, Interests, and Emotions: Symbolic versus Material Wellsprings of Fear, Anger, and Enthusiasm", s 180-201 i Neuman, Russell, Marcus, George, E., Crigler, Ann N. & MacKuen, Michael (red.), *The Affect Effect*. Chicago: University of Chicago Press.
- Brader, Ted, 2006. *Campaigning for Hearts and Minds: How Emotional Appeals in Political Ads Work*. Chicago: University of Chicago Press.
- Brändström, Annika & Sanneke Kuipers, 2003. "From 'Normal Incidents' to Political Crises: Understanding the Selective Politicization of Policy Failures", *Government and Opposition* 38(3): 279-305.
- Campbell, Donald T. & Julian C. Stanley, 1963. *Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research*. Chicago: Rand McNally.
- Cobb, Roger W. & Charles D. Elder, 1972. *Participation in American Politics - The Dynamics of Agenda-Building*. Boston: Allyn and Bacon.
- Dearing, James W. & Everett Rogers, 1996. *Agenda-Setting*. Thousand Oaks, Kalifornien: Sage Publications, Inc.
- Deverell, Edward, 2012. "Investigating the Roots of Crisis Management Studies and Outlining Future Trajectories for the Field", *Journal of Homeland Security and Emergency Management* 9(1), ISSN (Online) 1547-7355.
- Drabek, Thomas E., 1991. "The Evolution of Emergency Management", s 3-29 i Drabek, Thomas E., & Hoetmer, Gerard J. (red.), *Emergency Management: Principles and Practice for Local 215 Government*. Washington DC: ICMA.
- Easton, David, 1965. *A System Analysis of Political Life*. Chicago: University of Chicago Press.
- Ferry, Leonard & Rebecca Kingston, 2008. "Introduction: The emotions and the history of political thought", s 3-18 i Ferry, Leonard & Kingston, Rebecca (red.), *Bringing the passions back in: The emotions in political philosophy*. Vancouver: UBS Press.
- Fry, Katherine, 2003. *Constructing the heartland: Television news and natural disaster*. Cresskill: Hampton Press.
- Goss, Kristin A, 2001. "The Smoking Gun: How Focusing Events Transform Politics". Paper, Political Psychology and Behavior Workshop, Harvard University, USA.
- Gruszczynski, Michael W., Amanda Balzer, Carly M. Jacobs, Kevin B. Smith & John R. Hibbing, 2013. "The Physiology of Political Participation", *Political Behavior* 35(1): 135-152.
- Haidt, Jonathan, 2001. "The Emotional Dog and Its Rational Tail: A Social Intuitionist Approach to Moral Judgment", *Psychological Review* 108(4): 814-834.
- Huddy, Leonie, Stanley Feldman, Charles Taber & Gallya Lahav, 2005. "Threat, Anxiety, and Support of Antiterrorism Policies", *American Journal of Political Science* 49(3): 593-608.
- Jin, Yan, Julia Daisy Fraustino & Brooke Fisher Liu, 2016. "The Scared, the Outraged, and the Anxious: How Crisis Emotions, Involvement, and Demographics Predict Publics' Conative Coping", *International Journal of Strategic Communication* 10(4): 289-308.
- Johansson, Bengt, 2004. "Journalistikens nyhetsvärderingar", s 223-240 i Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.), *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.
- Jones, Bryan D & Frank R. Baumgartner, 2005. *The Politics of Attention: How Government Prioritizes Problems*. Chicago: University of Chicago Press.

- Kim, Hyo J. & Glen T. Cameron, 2011. "Emotions Matter in Crisis: The Role of Anger and Sadness in the Publics' Response to Crisis News Framing and Corporate Crisis Response", *Communication Research* 38(6): 826-855.
- Kingdon, John W., 2003. *Agendas, Alternatives, and Public Policies*. New York: Longman.
- Kraemer, Helena Chmura & Christine Blasey, 1987. *How Many Subjects? Statistical Power Analysis in Research*. London: Sage.
- Kreps, Gary A. (red.), 1989. *Social Structure and Disaster*. Delaware: University of Delaware Press.
- Kroll-Smith, J. Stephen & Stephen R. Couch, 1993. "Technological Hazards", s 79-91 i Wilson, John P. & Raphael, Beverley (red.), *International Handbook of Traumatic Stress Syndromes*. New York: Springer.
- Lerner, Jennifer S. & Larissa Z. Tiedens, 2006. "Portrait of the Angry Decision Maker: How Appraisal Tendencies Shape Anger's Influence on Cognition", *Journal of Behavioral Decision Making* 19(2): 115-137.
- Lindholm, Jenny, 2016. *The Tree we Heard Fall – Analyzing the Societal Processes Following Focusing Events*. Åbo: Åbo Akademi Förlag.
- Lounasmeri, Lotta, 2013. " 'Power Investigation' Neglected: The case of the Finnish newspaper Helsingin Sanomat", *Journal of Contemporary European Studies* 21(3), s 382-395.
- Louw, Eric, 2010. *The Media & Political Process*. London: Sage.
- Lundquist, Lennart, 1992. *Förvaltning, stat och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- MacKuen, Michael, George E. Marcus, Russel Neuman & Luke Keele, 2007. "The Third Way: The Theory of Affective Intelligence and American Democracy", s 124-151 i Neuman, Russell, Marcus, George, E., Crigler, Ann N. & MacKuen, Michael (red.), *The Affect Effect*. Chicago: University of Chicago Press.
- Maguire, Brendan, Georgie Ann Weatherby & Richard A. Mathers, 2002. "Network News Coverage of School Shootings", *Social Science Journal* 39(3): 465-470.
- Maor, Moshe, 2014. "Policy Bubbles: Policy Overreaction and Positive Feedback", *Governance* 27(3): 469-487.
- Marcus, George E. 2013. "Reason, Passion, and Democratic Politics: Old Conceptions – New Understandings – New Possibilities", s 128-188 i Fleming, James E. (red.), *Nomos LIII: Passions and Emotions*. New York: New York University Press.
- Marcus, George E., Michael MacKuen & Russell Neuman, 2011. "Parsimony and Complexity: Developing and Testing Theories of Affective Intelligence", *Political Psychology* 32(2): 323-336.
- Marcus, George E., Russell Neuman & Michael MacKuen, 2000. *Affective Intelligence and Political Judgment*. Chicago: University of Chicago Press.
- Muschert, Glenn W, 2007. "Research in School Shootings", *Sociology Compass* 1(1), s 60-80.
- Neuman, Russell, George E. Marcus, Ann N. Crigler & Michael MacKuen, 2007. "Theorizing Affect's Effects", s 1-20 i Neuman, Russell, Marcus, George, E., Crigler, Ann N. & MacKuen, Michael (red.), *The Affect Effect*. Chicago: University of Chicago Press.
- Nieminen, Hannu, Mervi Pantti & Anni Söderlind, 2009. *Medierna på marknaden – en introduktion till massmedier och massmedieforskning*. Helsingfors: Loki-Kirjat.

- Nohrstedt, Daniel, Fredrik Bynander, Charles Parker & Paul 't Hart, 2018. "Managing Crises Collaboratively: Prospects and Problems – A Systematic Literature Review", *Perspectives on Public Management and Governance* 1(4): 257–271.
- Nord, Lars & Jesper Strömbäck, 2005. "Hot på agendan. En analys av nyhetsförmedling om risker och kriser", *Krisberedskapsmyndighetens temaserie*, 2005:7.
- Nownes, Anthony J., 2017. "Celebrity Eendorsements and Voter Emotions: Evidence from two Experiments", *American Politics Research* 45(4): 648–672.
- Oatley, Keith. 1999. "Foreword", s xvii–xviii i Dalglish, Tim & Power, Mick (red.), *Handbook of Cognition and Emotion*. Chichester, UK: John Wiley & Sons.
- Olson, Richard Stuart, 2008. "Toward a Politics of Disaster: Losses, Values, Agendas, and Blame", s 154–170 i Boin, Arjen (red.), *Crisis Management, Volume III*. London: Sage.
- Pantti, Mervi Katriina & Karin Wahl-Jorgensen, 2011. "‘Not an act of God’: Anger and Citizenship in Press Coverage of British Man-made Disasters", *Media, Culture & Society* 33(1): 105–122.
- Poels, Karolien & Siegfried Dewitte, 2006. "How to Capture the Heart? Reviewing 20 years of Emotion Measurement in Advertising", *Journal of Advertising Research* 46(1): 18–37.
- Princen, Sebastiaan, 2009. *Agenda-Setting in the European Union*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- McCombs Maxwell & Donald Shaw, 1991. "The Agenda-Setting Function of Mass Media", in Proress, David & McCombs, Maxwell E. (red.), *Agenda Setting – Readings on Media, Public Opinion, and Policymaking*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Quarantelli, Enrico Louis, 1998. *What is a Disaster? Perspectives on the Question*. New York: Routledge.
- Renshon, Jonathan, Joa Julia Lee & Dustin Tingley, 2015. "Physiological Arousal and Political Beliefs", *Political Psychology* 36(5): 569–585.
- Roggeband, Conny & Rens Vliegthart, 2007. "Divergent Framing: The Public Debate on Migration in the Dutch Parliament and Media, 1995–2004", *West European Politics* 30(3): 524–548.
- Rosenthal, Uriel, Arjen Boin & Louise K. Comfort, 2001. *Managing Crises*. Springfield: Charles C Thomas Publisher.
- Rothstein, Bo, 2003. *Sociala fällor och tillitens problem*. Stockholm: SNS förlag.
- Roux-Dufort, Christophe, 2007. "Is Crisis Management (only) a Management of Exceptions?", *Journal of Contingencies and Crisis Management* 15(2): 105–114.
- Russell, James A., 2003. "Core Affect and the Psychological Construction of Emotion", *Psychological Review* 110(1): 145–172.
- Saylor, Conway F., Brian L. Cowart, Julie A. Lipovsky, Crystal Jackson & A. J. Finch Jr., 2003. "Media Exposure to September 11: Elementary School Students' Experiences and Posttraumatic Symptoms", *American Behavioral Scientist* 46(12): 1622–1642.
- Semetko, Holli A. & Patti M. Valkenburg, 2000. "Framing European politics: A content analysis of press and television news", *Journal of Communication* 50(2): 93–109.
- Sherman, Jeffrey W., Bertram Gawronski & Yaacov Trop (red.), 2014. *Dual-Process Theories of the Social Mind*. New York: Guilford Press.
- Soroka, Stuart N., 2014. *Negativity in democratic politics: Causes and consequences*. New York: Cambridge University Press.

- Strömbäck, Jesper, 2000. *Makt och medier*. Lund: Studentlitteratur.
- Terpstra, T., R. Zaalberg, J. de Boer & W. J. W. Botzen, 2014. "You Have Been Framed! How Antecedents of Information Need Mediate the Effect of Risk Communication Messages", *Risk Analysis* 34(8): 1506-1520.
- Timothy Coombs, W. & Sherry J. Holladay, 2007. "The Negative Communication Dynamic: Exploring the Impact of Stakeholder Affect on Behavioral Intentions", *Journal of Communication Management* 11(4): 300-312.
- Utz, Sonja, Friederike Schultz & Sandra Glocka, 2013. "Crisis Communication Online: How Medium, Crisis Type and Emotions Affected Public Reactions in the Fukushima Daiichi Nuclear Disaster", *Public Relations Review* 39(1): 40-46.
- Valentino, Nicholas A., Vincent L. Hutchings, Antoine J. Banks & Anne K. Davis, 2008. "Is a Worried Citizen a Good Citizen? Emotions, Political Information Seeking, and Learning via the Internet", *Political Psychology* 29(2): 247-273.
- Waldman, Suzanne, Lilia Yumagulova, Zeenat Mackwani, Carly Benson & Jeremy T. Stone, 2018. "Canadian Citizens Volunteering in Disasters: From Emergence to Networked Governance", *Journal of Contingencies and Crisis Management* 26(3): 394-402.
- Walgrave, Stefaan, and Peter Van Aelst, 2006. "The Contingency of the Mass Media's Political Agenda Setting Power: Toward a Preliminary Theory", *Journal of Communication* 56(1): 88-109.
- Wilson VanVoorhis, Carmen R. & Betsy L. Morgan, 2007. "Understanding Power and Rules of thumb for Determining Sample Sizes", *Tutorials in Quantitative Methods for Psychology* 3(2): 43-50.
- Wolfe, Michelle, Bryan D. Jones & Frank R. Baumgartner, 2013. "A Failure to Communicate: Agenda Setting in Media and Policy Studies", *Political Communication* 30(2): 175-192.
- Worrall, John L., 1999. "Focusing Event Characteristics and Issue Accompaniment: The Case of Domestic Terrorism", *Criminal Justice Policy Review* 10(3): 319-341.